

Konkurrens om kärlek driver männen högerut

Publicerad 28 maj 2026 06:00 Lästid 7 Min

Illustration: Lukas Hökegård/Kvartal

De unga svenska männen blev allt mer högerorienterade under 2010-talet. Åren sammanfaller med den stora migrationen av unga män från Mellanöstern. Professor Bo Rothstein frågar sig om hotet om konkurrens om kvinnorna kan förklara denna politiska förskjutning.

SKRIBENT

BR **Bo Rothstein**

PRESENTERAS AV

 Henrik Höjer

Svensk politik har fått en till stora delar ny dimension, det så kallade könsgapet. Män och kvinnor skiljer sig mera åt än tidigare vad gäller röstande, partisympatier och inställning till vissa sakfrågor.

Den senaste partisympatiundersökningen av SCB (från maj 2025) ger vid handen att knappt 12 procent av kvinnorna stöder Sverigedemokraterna medan stödet från männen ligger på det dubbla – drygt 24 procent.¹

Tidöpartierna samlar i denna undersökning 35 procent av kvinnorna medan de fyra oppositionspartierna kommer upp i 64 procent. Historiskt har det funnits ett omvänt könsgap i svensk politik där kvinnor var mera höger än män.² Detta försvann i slutet av 1970-talet och under 2000-talet har män i allt högre utsträckning blivit höger.

Till stor del handlar detta om framför allt unga män.³ Medan enbart 2 procent av de unga kvinnorna (16–24 år) identifierar sig som ”konservativa” så är procentandelen för de unga männen tio gånger högre!

De unga männen gick högerut på 2010-talet

Närmare 70 procent av de unga kvinnorna uppger sig vara feminister medan detta epitet enbart gäller för 19 procent av de unga männen. I valet 2022 röstade mer än dubbelt så många unga män (18–25 år) som unga kvinnor på SD.⁴ I en nyligen publicerad opinionsundersökning stöder 40 procent av de unga männen SD medan siffran för de unga kvinnorna är 8 procent.⁵

Skillnaderna uppstod framför allt åren 2014–2020 gällande unga män och kvinnor (16–29 år).⁶

Det är alltså de unga männen som dragit högerut och som numera står längst ut på högerkanten. En fråga där detta syns tydligt är inställningen till flyktingmottagning. Frågan började ställas i valundersökningarna 1988 och fram till valet 2014 fanns ingen skillnad mellan män och kvinnor. Därefter ökade skillnaden kraftigt.⁷

Vid valet 2022 var det 67 procent av männen som ansåg det vore bra om Sverige tog emot färre flyktingar medan enbart 47 procent av kvinnorna instämde i detta påstående. Bland de unga visar siffrorna för år 2024 ännu större skillnader – 69 procent av männen och 44 procent av kvinnorna önskade att Sverige tog emot färre flyktingar.

För de unga männen ökar den negativa attityden tydligt efter år 2017.

Opinionsundersökningar utförda av SOM-institutet vid Göteborgs universitet innehåller nio frågor som kan anses mäta höger-vänsterdimensionen i svensk politik.⁸ I samtliga dessa nio frågor har könsgapet mellan unga män och unga kvinnor ökat mellan 2014 och 2024. I åtta av dem har männen gått *mer* till höger än vad kvinnorna förflyttat sig vänsterut mätt som avstånd till snittet. I en fråga (flyktingmottagning) är det jämnt och i en fråga (mer kärnkraft) har de unga kvinnorna gått mer till vänster än de unga männen gått till höger.

Vaga vetenskapliga förklaringar

Det är således till stor del de unga männen omfattande rörelse högerut som driver det generella könsgapet i svensk politik, och detta sker tämligen abrupt i mitten av 2010-talet. Män i alla åldrar har generellt rört sig högerut och kvinnorna vänsterut, men det är den stora skillnaden mellan de *unga* männen och kvinnorna som är anmärkningsvärd.⁹

En av de förklaringar som forskningen så långt presenterat är att män och kvinnor arbetar i olika sektorer, män i den privata och kvinnor i den offentliga sektorn. Så har det emellertid varit under relativt lång tid vilket innebär att förklaringen inte håller för den sena och relativt abrupta förändringen av de unga männen attityder. Många av de unga är dessutom ännu inte etablerade på arbetsmarknaden.

I stället för att betona arbetsförhållanden bör en förklaring till det ökande könsgapet vid mitten av 2010-talet stå att finna i en händelse av större betydelse, som också den har inträffat tämligen abrupt och som påverkat män mer än kvinnor, och särskilt då yngre sådana.

Det förefaller rimligt att anta att denna händelse handlar om det omfattande flyktingmottagande som Sverige åtog sig åren 2014–2016 då runt 300 000 migranter anlände till landet.

Det kan vara på sin plats att påpeka magnituden av denna händelse.

Omfattningen av invandringen

Under enbart 2015 tog Sverige emot cirka 163 000 asylsökande. Om USA hade gjort samma sak i proportion till sin befolkning skulle landet ha tagit

emot 5,4 miljoner personer på ett år, men för USA stannade siffran på strax under 100 000.

Storbritannien, som har mer än sex gånger så många invånare som Sverige, skulle ha behövt ta emot nästan 1 miljon människor för att mäta sig med Sverige. I själva verket tog man enbart emot 40 000. De andra nordiska länderna tog alla emot omkring 30 000 asylsökande 2015, vilket är mindre än en femtedel av Sveriges siffror.

”Det hedersrelaterade förtrycket är inte könsneutralt.”

En märklig sak är att när svenska statsvetare analyserat det ökande könsgapet, och då särskilt bland de unga, är den omfattande asylinvandringen i mitten av 2010-talet en händelse som man har valt att förbigå. Att en så pass stor händelse inte skulle ha haft betydelse för väljarnas politiska orientering förefaller synnerligen osannolikt.

Något, oklart vad, har gjort den svenska statsvetarkåren immun mot att analysera detta.

Manligt dominerad invandring

En liknande sak som borde ha uppmärksammats ur ett genusperspektiv är att också flyktingmottagningen uppvisade ett omfattande könsgap då omkring 70 procent av de mottagna flyktingarna 2014–2016 var män, varav många också var unga. Frågan är vad detta kan ha inneburit för de etniskt svenska unga männen politiska orientering?

För att försöka ge ett svar på den frågan har jag funnit det användbart att referera till ett klassiskt arbete inom den nordiska samhällsvetenskapen, nämligen den finske sociologen **Erik Allardts** mycket uppmärksammade bok från 1975 med titeln *Att ha, att älska, att vara*.¹⁰

När Allardt i början av 1970-talet gjorde denna studie av de nordiska välfärdsstaterna så utgick han från en analysmodell som jag menar står sig mycket väl än idag. Analysen utgick från att människor har *tre*

grundläggande behov. Det första är tillgång till materiella resurser, det vill säga deras möjligheter *att ha*. Inkomster var naturligtvis en viktig faktor men Allardt räknade in även sådant som bostad, utbildning och god hälsa.

Migranter vid Europas gränser 2015. Foto: Andrew Medichini/TT

Men materiella resurser var inte tillräckligt för ett gott liv, menade Allardt, utan även emotionella och sociala faktorer måste inräknas. Med sin andra faktor – *att älska* – ville Allardt peka på människors behov för att leva ett gott liv även innefattar ”kärleksfulla relationer”.

Han var emellertid noga med att peka på att detta inte var detsamma som sexualitet, vilket enligt honom var en verksamhet som möjligen kunde leda till kärleksfulla relationer.

I stället syftade han på människans emotionella behov av att både få känna sig ”älskad” och ha någon att ”tycka om”.

Med kategorin ”att vara” avsåg Allardt människors behov av erkännande och socialt anseende samt deras upplevda möjligheter att påverka de beslut som påverkade deras liv och miljö. Allardt underströk att alla dessa tre grundläggande faktorer har både en objektiv (faktiska förhållanden) och subjektiv aspekt (människors egna uppfattningar) och att dessa är relativt fristående från varandra.

Ökad konkurrens

Vad innebar då det omfattande intaget av manliga migranter som tidsmässigt precis föregick de röstande männens (och särskild då de yngres) ökade aptit för högerinriktad och då särskilt invandringskritisk politik?

När det gäller de materiella faktorerna så förefaller ett rimligt antagande vara att unga etniska svenska män upplevt ökad konkurrens om jobb och framför allt då sådana som inte kräver mycket utbildning eller erfarenhet. Samma sak bör ha gällt bostäder och troligtvis också tillgång till sjukvårdens resurser.

För dimensionen ”att älska” kan man lansera hypotesen att effekten för heterosexuella etniskt svenska unga män även här har varit större konkurrens om möjliga partners.

Detta problem torde ha förstärkts av det omfattande hedersrelaterade förtryck som unga kvinnor med invandrabakgrund ofta utsätts för. Hedersförtrycket innebär som regel starka begränsningar för dessa unga kvinnor att inleda relationer med etniskt svenska män. För unga män med invandrabakgrund förefaller inte hedersförtrycket vara lika begränsande på denna punkt.

Hederskulturen ett hinder

Kort sagt, de etniskt svenska unga männen har mycket begränsade möjligheter att inleda en kärleksrelation med en ung kvinna med invandrabakgrund, medan för de unga invandrade männen har möjlighet att inleda relationer inte bara med kvinnor med invandrabakgrund utan också med etniskt svenska kvinnor.

Det hedersrelaterade förtrycket är med andra ord inte könsneutralt.

Den tredje faktorn som handlar om social respekt är svårare att precisera empiriskt. Det verkar dock hos en inte obetydlig del av befolkningen finnas ett visst stigma gentemot personer som uppfattas stödja Sverigedemokraterna. Det finns också en opinionsundersökning som visat att personer som sympatiserar med SD inte känner sig ”respekterade” i samhället och inte heller ”sedda” av de andra partiernas ledare.¹¹

Tillägas kan vad som är förvisso anekdotisk information: Några yngre manliga kolleger till mig (som lever ett mera volatilt amoröst liv än jag) berättar följande: När de besöker olika sajter där man kan söka efter partner är det inte ovanligt med kvinnor som i sina sökprofiler indikerar att ”Sverigedemokrater göra sig inte besvär”.

Sammantaget kan man från Erik Allardts analysmodell få några möjliga hypoteser om vad som förklarar det nya könsgapet i svensk politik.

Det omfattande flyktingmottagandet åren 2014–2016 har bland de unga etniskt svenska männen skapat många som inte har, inte älskar och inte känner att de är respekterade i samhället.

SKRIBENT

Bo Rothstein

Seniorprofessor vid statsvetenskapliga institutionen i Göteborg och forskare vid Institut...

PRESENTERAS AV

Henrik Höjer

Redaktör för vetenskap, historia och samhälle

FOTNOTER

1. <https://www.scb.se/publikation/57696>
2. <https://www.gu.se/sites/default/files/2024-05/Ryktet%20om%20de%20radikala%20unga%20m%C3%A4n%20%C3%A4r%20starkt%20%C3%B6verdrivet.pdf>
3. <https://www.gu.se/nyheter/ny-rapport-svenska-ungdomstrender>
4. <https://www.journalofdemocracy.org/articles/the-shadow-of-the-swedish-right/>
5. <https://www.gp.se/politik/unga-man-och-unga-kvinnor-lever-i-skilda-varldar.5355c2fd-be98-4cde-aaf5-31898ae4d33f>
6. <https://www.gu.se/nyheter/ny-rapport-svenska-ungdomstrender>
7. www.gu.se/sites/default/files/2023-11/2023_9.pdf
8. Dessa är om Sverige bör ta emot fler flyktingar, om immigrationen är en viktig fråga, intresset för miljöfrågor, om Sverige bör satsa mer på kärnkraft, om Sverige bör bli ett mer jämställt samhälle, om HBT-personers ställning bör stärkas, om sextimmars arbetsdag bör införas, och om man anser sig stå mer till vänster respektive höger.
9. https://www.gu.se/sites/default/files/2026-02/R_2026_1.pdf
10. Se Stefan Svallfors *Att ha, att älska, att vara*. Recension i tidskriften Respons 2 december 2024.
<https://tidskriftenrespons.se/artikel/att-ha-att-alska-att-vara/>
11. <https://www.expressen.se/nyheter/matning-sa-sticker-sds-valjare-ut-och-darfor-gar-de-inte-att-vinna-tillbaka/>